

24-7-14

PSCSCC MAIN EXAMINATION, 2013

ਪੰਜਾਬੀ (ਲਾਜ਼ਮੀ)

ਕੁਲ ਅੰਕ: 100

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ

ਹਦਾਇਤਾਂ

- (ੴ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।
 (ਅ) ਹਰੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।
 (ੳ) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਗ ਉ ਅਤੇ ਭਾਗ ਅ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਗ/ਉਪ-ਭਾਗ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ਉਪ-ਭਾਗ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ।
 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਪੰਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਟਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਖਾਲੀ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

ਅਚੇਤਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਕਾਢ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਮਾਨਸਿਕ ਸਾਮ੍ਰਾਜੀ ਚੇਤਨ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ, ਅਚੇਤਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ 'ਅਚੇਤਨ' ਪਦ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਮਨ ਦਾ ਉਹ ਪੱਧਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਰਜਿਤ ਸਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਿਮਰਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਲੋਂ ਬੇਮੁਖ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਖਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਚੇਤਨ ਕੋਈ ਜੜ੍ਹ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜੀਵਿਤ ਤੇ ਗਤੀਸੀਲ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਦੇ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਚੇਤਨ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਮਿਤ ਇੱਛਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਆ ਸਾਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਸਤੂ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਪਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਕੋਈ ਸੁਖੜ ਸਲੀਕਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ। ਇਥੇ ਹਰੋਕ ਗੱਲ ਅਜੀਬ ਤਰਕੀਣਤਾ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਅਗਜਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਉਤੇਜਨਾ ਹੀ ਉਤੇਜਨਾ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ, ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਲਾਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾਂਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਢੂਜੀ ਆਪਾ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਹੁੰਦੀਆਂ ਜਪਦਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਅਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਂਪੈ ਤੇ ਅਸੰਗਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਖਹਿਬੜਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਸਾਉਣ ਅਚੇਤਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਇਕ ਅਨ੍ਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸੀਮ ਭੰਡਾਰ ਹੈ।

- (ੴ) ਅਚੇਤਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 (ਅ) ਅਚੇਤਨ ਇਕ ਗਤੀਸੀਲ ਵਰਤਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?
 (ੳ) ਚੇਤਨ ਤੇ ਅਚੇਤਨ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
 (ਸ) ਅਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
 (ਹ) ਇਸ ਪੈਰੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਓ।

(ਅੰਕ 10)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਦੀ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਸੂਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ-ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਦਿਓ:

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਤੱਤਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਇੜ੍ਹਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰੁਣਛੁਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਓਟ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਹੱਸਦਾ, ਬੇਡਦਾ ਤੇ ਵਿਗਸਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲ, ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਜਿਸਮ ਦਾ ਉਹ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਵਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚੇ ਜਤਨ ਦੇ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੇਵਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦੀ ਡੋਰ ਵਿੱਚ ਬੱਝੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪੂਜਨੀਕ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਦਰਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬੰਗਲਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਰਾਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਕਰਕੇ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਕਿਸੇ ਧਰਮ, ਫਿਰਕੇ ਜਾਂ ਸੰਪਰਦਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਕੋ ਇਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਰਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ਅੰਕ 10)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ:

- (ੴ) ਤੁਹਾਡੀ ਨਿੱਕੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ-ਪਰਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੋ।

- (ਅ) ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰਾਲੈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਲੱਚਰਤਾ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਵਾਂ ਭਰਪੂਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

(ਅੰਕ 10)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ (ਲਗਭਗ 400 ਸੂਬਦਾਂ ਦਾ) ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

- (ੴ) ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ (ਅ) ਮੌਬਾਇਲ ਫੋਨ: ਫਾਇਦੇ ਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ
 (ੳ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ (ਸ) ਮਿਠੜੁ ਨੀਵੀਂ ਨਾਨਕਾ

(ਅੰਕ 10)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5(i) ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ:

Liberalization of the law to provide equal rights for women is the slowest in countries where traditional religions and social practices have enforced a strictly subordinated status for women. Even countries with "sex equality" provisions in their constitutions allow customary practices which limits women's rights. This is one of the findings highlighted in a timely and compact fact-sheet **Women: A World Survey** (1985) compiled by Ruth Lager Sivard, Director of world priorities, a Washington based research organization.

(ਅੰਕ 5)

(ii) ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ:

- (ਉ) ਬੰਦਾ-ਬਾਂਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।
- (ਅ) ਕਿੱਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ।
- (ਇ) ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਮੇਰੇ ਪੁਰਨ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚੇ ਤੇ ਸਹੀ ਹਨ।
- (ਸ) ਉਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਸੱਖਣਾ ਹਾਸਾ ਹੱਸਿਆ ਪਰ ਫੇਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।
- (ਹ) ਆਓ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਜਗ ਲਈ ਇਕ ਵਰਦਾਨ ਬਣਾਈ।

(ਅੰਕ 5)

ਭਾਗ-ਅ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 (i) ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ:

(ਉ) ਧੋਬੀ ਦਾ ਕੁੱਤਾ, ਨਾ ਘਰ ਨਾ ਘਾਟ ਦਾ	(ਅ) ਮਾਂ ਪਿਛ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ, ਢੁੱਪ ਪਿਛ ਦੀਆਂ ਨਾਲ੍ਹਾਂ
(ਇ) ਸੱਪ ਨੂੰ ਸੱਪ ਲੜੇ, ਵਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੜੇ	(ਸ) ਇਕ ਅਨਾਰ ਸੌ ਬੀਮਾਰ
(ਹ) ਕੁੱਛੜ ਕੁੜੀ ਸ਼ੁਹਿਰ ਢੰਡੇਰਾ	

(ਅੰਕ 5)

(ii) ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਮੁਹਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ:

(ਉ) ਅੱਡੀ ਨਾ ਲੱਗਣਾ	(ਅ) ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਪਾਉਣਾ
(ਇ) ਦਾਲ ਨਾ ਗਲਣੀ	(ਸ) ਪਿੱਠ ਪੂਰਨੀ
(ਹ) ਸਿਰ ਪੈਰ ਨਾ ਹੋਣਾ	(ਹ) ਸਿਰ ਪੈਰ ਨਾ ਹੋਣਾ

(ਅੰਕ 5)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਸੂੰਧ ਸੁਭਦਾਂ ਨੂੰ ਸੂੰਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:

ਵਿਯਾਹ, ਅੰਮਰਿਤ, ਕੋਮ, ਅਕੱਠ, ਸਾਂਜਾ

(ਅੰਕ 5)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੋ (ਵਾਕ ਵਟਾਈਗਾ)

(ਉ) ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਚ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਮਿਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)
(ਅ) ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਵਚਨ ਬਦਲੋ)
(ਇ) ਰਾਮ ਨੇ ਢੁੱਪ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਚਾਹ ਪੀਤੀ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)
(ਸ) ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨ ਚੱਲੋ। (ਨਾਂਹ ਵਾਚਕ ਤੋਂ ਹਾਂ ਵਾਚਕ ਬਣਾਓ)
(ਹ) ਤੁਸੀਂ ਮਿਹਨਤ ਬਗੈਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਚਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)

(ਅੰਕ 5)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਵਾਚ ਬਦਲੋ (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ ਤੋਂ ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ/ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ ਤੋਂ ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ) :

(ਉ) ਉਸ ਨੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੇਜ਼ਿਆ।	(ਅ) ਉਸ ਨੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ।
(ਇ) ਨੌਕਰ ਮੰਜੇ ਡਾਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।	(ਸ) ਬੱਚੇ ਸੌਰ ਮਚਾ ਰਹੇ ਹਨ।
(ਹ) ਦਰਜੀ ਨੇ ਪੈਂਟ ਸੀ ਲਈ ਹੈ।	

(ਅੰਕ 5)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵਿਸ਼ੁਆਮ ਚਿੰਨ ਲਗਾਓ :

ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠੇ ਐਂ ਐਥੇ ਭੁੰਜੇ ਘੱਦੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਓ ਕਮਲਿਓ ਭੁੰਜੇ ਕਾਹਨੂੰ ਬਹਿ ਗਏ ਪਰ ਚਲੋ ਥੋੜੀ ਮਰਜ਼ੀ ਬੜੀ ਮਿੱਠੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੀਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਬੀਬਿਓ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਏ ਏਧਰ।

(ਅੰਕ 5)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਗੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸੁਭਦ ਬਣਾਓ :

ਕਮ, ਸਵੈ, ਦੁਰ, ਬਦ, ਅਪ

(ਅੰਕ 5)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਿਛੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸੁਭਦ ਬਣਾਓ:

ਹੀਣ, ਦਾਨੀ, ਬਾਜ਼, ਮਈ, ਦਾਰ

(ਅੰਕ 5)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਭਦਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸੁਭਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ:

ਊੱਤਰ, ਦੌਰਾ, ਬੋਲੀ, ਘੜੀ, ਪੱਤ

(ਅੰਕ 10)